

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

[§. III. Solvuntur objectiones.]

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

Patres, dum ajunt solum vinum esse materiam consecrationis calicis, loqui de materia necessaria: aquam verò infusam calici, non esse materiam necessariam, sed liberam, & ex præcepto & ordinatione Ecclesiæ alteri adjunctam. Nam ut suprà dicebamus, materia cujuslibet sacramenti, sive sit necessaria, sive libera, à Christo fuit instituta; non verò ab Ecclesia, quæ non habet potestatem, nisi ad instituenda sacramentalia: admixtio verò aquæ vino consecrando, non est de institutione Christi, sed solum de præcepto Ecclesiæ. Adde quod distinctio materia necessaria & libera, solum admittitur à Theologis in sacramento poenitentiae, in quo peccata venialia dicuntur materia libera; quia non debent necessariò aperiri in confessione, ut subsistat sacramentum poenitentiae, illa tamen sola sufficere potest, quando non adest alia.

53. Denique suaderi potest conclusio, ex absurdo & inconvenienti quod sequitur ex adversa sententia, nimirum quòd possit sanguis sub solis speciebus aquæ à vino separatis remanere: Sed hoc videtur absurdum, & Tridentini doctrinæ repugnans, ut patebit ex infrà dicendis: Ergo, &c. Sequela Majoris, etsi ab Adversariis negetur, videtur tamen manifesta, potestque probari, quia juxta Adversariorum sententiam, per hoc quòd aqua admiscetur vino, non convertitur in ejus substantiam, sed remanet in propria specie, toto tempore antecedente consecrationem, cujus evidens indicium esse putant, quòd per artem potest hujusmodi aqua à vino separari: quod si sit verum, fatendum necessariò est, species aquæ post consecrationem esse à speciebus vini separabiles, cum ipsa substantia aquæ non sit separabilis à substantia vini, nisi ex eo quòd accidentia utriusque substantiæ sunt ab invicem separabilia. Quòd ergo hæc supposita separatione, sanguis Christi esset sub speciebus aquæ, sic ostenditur. Vel illa species sic separata, continerent aliquam substantiam modo sacramentali, vel alicui substantiæ inhererent, vel subsisterent sine ulla substantia, nulli inherendo, & nullam continendo: neque enim est alius modus excogitabilis quo species illæ possent se habere. Tertium horum est prorsus absurdum & inauditum: si autem dicatur primum, habetur intentum, quia non possunt aliam substantiam modo sacramentali continere, nisi eam in quam fuerunt substantialiter transmutata, scilicet sanguinem Christi. Secundum verò non potest sustineri, quia nulla talis substantia potest rationaliter excogitari, cui species illæ inhaerant. Quæ enim? Non illa eadem numero quæ erat antecohsecrationem, quia contradictionem implicat, quòd idem numero viribus natura reproductur, maxime per solam separationem quæ contingit in proposito. Non etiam substantia ejusdem speciei, quia nulla potest assignari causa, nulla actio talis substantiæ productiva; sola enim separatio non habet hanc vim; imò nunquam contingit aliquam substantiam succedere in locum alterius ejusdem speciei. Non denique substantia diversæ speciei, quia facta illa separatione remanent accidentia aquæ, quæ tamen non possunt naturaliter esse cum substantia distinctæ speciei.

54. Confirmatur: Species continentes corpus aut sanguinem Christi, tandiu alterum ex illis continent, quandiu substantia conversà sub illis manserit, ut expresse docet Tridentinum sess.

A 13. can. 3. Sed per solam separationem aquæ à vino, non destrueretur substantia aquæ: Ergo species aquæ continent sanguinem Christi, in congruentur cum speciebus vini, eundem enim continebunt, facta separatione à speciebus vini.

Hæc argumenta adeò manifeste lunt, & tam evidenter probant sequelam Majoris præcipulis, ut Egidius Goninck, qui illam negaverat, respondens ad auctoritatem illam Tridentinam, aliud latius se verat, neque Minorcm, alio rens probabiliter sustineri posse sanguinem Christi remansurum sub speciebus aquæ separatis.

Verùm Minor illa probatur primo ex I. dno citato, dicente post consecrationem manere duntaxat species panis & vini, & sub illa corpus & sanguinem Christi: Ergo non remanent species aquæ sub quibus continetur sanguis Christi.

Secundò, Si sub speciebus aquæ separatis contineretur sanguis Christi, sequeretur solam species aquæ posse consecrari, quod est hæreticum. Sequela probatur: Quidquid est capax terminum alicujus actionis, est etiam capax denominationi ab illa actione: Sed consecratio se habet ad sanguinem Christi, sicut actio & effectus suum terminum: Ergo illud quod sortum à vino est capax continendi sanguinem Christi, potest etiam separatim à vino consecrari.

C Tertio, Si sub speciebus aquæ separatim sanguis Christi contineretur, aqua, seu species aquæ, pertinerent ad essentiam hujus sacramenti, subindeque admixtio aquæ esset de necessitate sacramenti, & non tantum ex institutione & præcepto Ecclesiæ: Sed hoc dici nequit: Ergo, &c. Minor patet ex dictis contra Armacum articulo præcedenti, sequela verò Majoris probatur. Illud pertinet ad essentiam hujus sacramenti, cui convenit significatio sacramentalis. Sed si sub speciebus aquæ separatim sanguis Christi contineretur, illis significatio sacramentalis competeret: Ergo tales species ad essentiam hujus sacramenti pertinerent. Major patet, Minor probatur. Ideò species vini significantur tantum ad modum spiritualis potus animam exaltantis, quia sanguinem Christi realiter continent. Ergo si sub speciebus aquæ separatis, sanguis Christi continetur, illis pariter significatio sacramentalis conveniet.

§. III.

Solvuntur objectiones.

Objectiones primò: SS. Patres communiter & indistinctè docent aquam & vinum coconsecrari, & consecratione in sanguinem Christi converti. Sed hoc esset falsum, si aqua non converteretur in sanguinem Christi, nisi prius esset conversa in vinum: Ergo dicendum est, aquam infusam calici, immediatè in sanguinem Christi converti. Minor videtur manifesta, quod enim non est tempore consecrationis, non potest dici consecrari, aut in sanguinem converti: Sed si aqua debeat prius mutari in vinum, non erit tempore consecrationis: Ergo falsum erit dicere quòd aqua consecratur, & consecratione in sanguinem Christi convertatur. Major verò ex vi SS. Patrum testimonii declaratur: Ambrosius enim lib. 4. de sacram. hæc scribit: *Patet aqua in calicem mittitur, sed sit sanguis consecratione verbi celestis.* Et cap. 3. *Aut verba Christi calix est vini & aqua plenus: non verba Christi fuerint, ibi sanguis efficitur.* Damascenus lib. 1. c. 1. c. 1.

fidei cap. 14. Ex pane corpus, & ex vino & aqua (Christus) sanguinem suum efficit. Alia profert testimonia Baronius ad Annum 1188. quæ difficultiora videntur. Refert enim verba Paschalis lib. de corpore & sanguine Christi cap. 11. dicentis: Aqua consecratur, non quod aqua permaneat, sed vertatur in sanguinem. Et Petri Blesensis tractatu de Eucharistia cap. 14. Post consecrationem sanguis bibitur, quia in sanguinem demutatur aqua. Idem docet Hidelbertus apud eundem dicens: Aqua in sanguinem vertitur. Demum idem confirmat Algerus ibidem, his verbis: Licet in mensa Domini tria consuevantur munera, sunt tamen duo per quæ sacrificatur, est aqua mixta prius vino, sed quando sacrificatur, non nisi sanguis erit. Ergo SS. Patres communiter docent, aquam & vinum consecrari, & consecratione in sanguinem verti.

Respondet concessa Majori, negando Minorem, & ad ejus probationem dico quod ut aqua dicatur consecrari, & in sanguinem Christi converti, non est necesse quod ipsa sit formaliter tempore consecrationis; sufficit enim quod sit materialiter, id est quod materia quæ est sub forma vini, fuerit sub forma aquæ; sicut à simili alimentum dicitur converti in substantiam aliti, quamvis tempore quo fit hæc conversio, non sit alimentum formaliter, ex eo quod per varias alterationes & corruptiones prius fuit corrupta forma ipsius alimenti. Sic etiam Joan. 2. architectus aquam jam factam vinum, appellat aquam per ampliationem; & Exodi 7. dicitur: Devoravit virga Aaron virgas eorum, quod intelligendum est de virga conversa in colubrum. Ita ergo in proposito aqua potest dici converti in sanguinem Christi, per ampliationem, quia illud quod erat aqua, seu illud in quod aqua est transmutata, convertitur in sanguinem Christi.

Obijcies secundò: Christus in vino aqua mixta creditur consecrasset, ut dicit Tridentinum sess. 22. cap. 3. Sed non est verisimile tam brevi tempore illam aquam prius conversam fuisse in vinum, quam in sanguinem: Ergo immediate in sanguinem Christi transmutata est. Minor probatur: Christus non consecravit apponendo aquam modicissimam, quia miscebat aquam propter observationem temperantiæ, & consuetudinem illius regionis; esset autem ridiculum propter temperantiæ modicissimam aquam, unam scilicet guttam, vino infundere: Sed multa aqua non potuit brevi illo tempore quod inter consecrationem corporis & sanguinis sui Christus interposuit, in vinum converti: Ergo nunc non fuit prius conversa in vinum, quam in sanguinem.

Simile argumentum desumi potest ex Concilio Tuburienti: nam olim ex decreto hujus Concilii, tertia pars aquæ miscebatur vino consecrando: At verisimile non est, vel aquam illam conversam fuisse in vinum, antequam conversa fuisset in sanguinem; vel remansisse in sanguinem non conversam, nam hoc modo data fuisset populo occasio idololatriæ & adorandi aquam puram in calice una cum Christi sanguine contentam: Ergo &c. Idem argumentum & inconueniens currit in alijs duobus calibus qui non raro contingunt; quado scilicet sacerdos paulò ante consecrationem advertit non fuisse tempore oblationis calici appositam aquam, vel quando in ipsa sumptione advertit loco vini fuisse puram aquam; nam in utroque illo casu præcipit rubrica ut sacerdos apponat aquam, & statim consecret;

Tom. V.

tunc enim in brevi illo tempore aqua non potest converti in vinum: nec remanet in propria specie, alioquin, ut dicebamus, daretur populo occasio idololatriæ, nec posset verificari forma calicis; nam pronomen *Hic* cadit supra totum quod in calice continetur; & sacerdos illam aquam simul cum sanguine sumens, non maneret jejunos, atque adeò non posset aliam missam celebrare: Ergo saltem in illis casibus, aqua immediate in sanguinem Christi convertitur.

Respondet Christum Dominum, cum evidenter & comprehensivè cognosceret, quando aqua esset conversa in vinum, etiam si plus aquæ infunderet quam nos, tamè quando consecravit, jam aqua erat conversa in vinum. Addo quod Christus expectavit ut esset finita cœna ad consecrandum calicem, cum tamen panem durante cœnâ consecraverit, juxta illud Matth. 26. *Cœnantibus illis accepit Jesus &c.* & sic sufficiens tempus transit ut aqua illa converteretur in vinum. Deinde etiam non constat Christum Dominum non infudisse aquam in modica quantitate, quia licet regulariter limphatum vinum in magno temperamento biberet, tamen tunc quando consecravit, non est usus vino mixto, modo usuali, temperantiæ causâ, sed ob significationem mysticam, & propter mysterium: unde post consecrationem calicis dixit illud esse de genimine vitis, ut intelligeremus, quod licet infudisset aquam, tunc tamen totum illud erat vinum.

Dices, Illud vinum quod tunc Christus consecravit, erat vinum usuale: Sed vinum usuale non est vinum purum, sed vinum limphatum, seu multâ aquâ dilutum: Ergo Christus non consecravit vinum cui infusa esset aqua in modica quantitate.

Respondet vinum limphatum esse usuale, si taliter sit mixtū, quod sit conversum in vinum; si verò non sit conversum, sed fiat quoddam tertium ex vino & aqua, non est vinum usuale, licet potus usualis dici possit: aliud enim est vinum usuale, aliud potus usualis; quia usualis potus potest esse vel ex vino multâ aquâ diluto, vel ex alijs liquoribus; vinum autem usuale, non nisi vinum esse potest, quod non solum pro potu, sed etiam pro alijs usibus servit.

Ad aliud argumentum desumptum ex decreto Concilii Triburiensis, in primis dico hoc Concilium provinciale quoad hoc correctum fuisse à Florentino universalis, præcipiente modicissimam aquam vino consecrando infundere.

Respondet secundò, licet vino consecrando tertia pars aquæ infundatur; quia tamen vinum majoris est activitatis quam aqua, illiusque resistantiam facile superare potest, præsertim quando est potens & generosum, intra breve illud tempus quod ab offertorio ad consecrationem intercedit, potest tertiam partem aquæ ei admixtam, in suam substantiam convertere. Cum verò sacerdos advertens non fuisse tempore oblationis appositam aquam calici, illâ adhibet, & statim consecrat juxta præscriptum rubricarum; si in brevi illa mortua, aqua non sit conversa in vinum, in sanguinem Christi non convertitur, sed manet in propria specie. Propterea tamen non datur populo occasio idololatriæ, quia cum adoratio fidelium, fide dirigatur, fertur solum ad sanguinem Christi latentem sub speciebus Eucharisticis, non verò ad alia quæ per accidens iis adjuncta sunt; sicut si inter hostiam consecratam crinis insertus sit, nullus tamen creditur ipsum

FF 3

tum

sum adorare. In eo etiam casu verba consecrationis verificantur, quia non respiciunt absolute quidquid in calice reperitur, sed tantum materiam consecrationi aptam. In eo demum casu sacerdos jejunos censetur, quia totum sumit per modum unius sacramenti, sicut si hostia consecrata esset admixta aliqua particula farinæ hordeaceæ; vel sicut quando gutta aquæ per fauces sacerdotis os lavantis, casu elabitur.

63. Obijcies tertio: Aqua mixta vino non potest converti in ipsum: Ergo si convertatur in sanguinem Christi, id fit immediate. Consequentia patet, Antecedens verò probant Adversarij, Primo ex eo quod Aristoteles, Plinius, & omnes Medici, atq; Chymici, affirmant talem conversionem esse impossibilem.

Secundò, quia experientia docet, aquam mixtam vino, etiam multo tempore post illam mixtionem, posse à vino separari, per immisionem medullæ junci, aut per spongiam oleo infusam.

Tertiò ratione: Non enim potest hæc conversio fieri, nisi vinum alteret & corrumpat aquam: Sed vinum non potest hoc præstare: Ergo hæc conversio aquæ in vinum fieri nequit. Major patet, Minor probatur. Nam vinum non potest aquam corrumpere qualitatibus symbolis, putà humiditate, & frigiditate, quia simile non agit in simile; neq; etiam qualitatibus dissymbolis, putà caliditate, quia calor non continetur in vino formaliter, sed virtualiter tantum; unde cum calor virtualis non agat nisi prius irritatus & excitatus ab illo subjecto in quod agit; aliunde verò non possit aqua excitare calorem vini, ed quòd ipsa omni calore destituta sit; non poterit vinum per calorem corrumpere aquam: Ergo illam nullo modo corrumpere potest.

Deniq; idem Antecedens suadetur: Si vinum posset aquam in suam substantiam convertere, per mixtionem aquæ vinum redderetur fortius & vegetius: Sed hoc dici nequit, cum experientia constet, quòd virtus vini cui aqua aut guttatim aut tota simul infunditur, sensim deficit, & tandem evanescit, ita ut non percipiatur vinum, sed videatur in aquam conversum. Sequela verò probatur, quia ignis & alia corpora simplicia sunt vegetiora, quando augentur per aliorum in se conversionem: Ergo similiter vinum fieret vegetius & fortius per mixtionem aquæ, si eam in suam substantiam transmutaret.

64. Respondeo negando Antecedens, & ad primam ejus probationem, quoad Aristotelem, dico eum falsò omnino à Conincko citari, cum oppositum doceat lib. 1. de generat. cap. 5. lect. 14. apud D. Thomam, & cap. 10. lect. 25. unde S. Thomas infra quest. 77. art. 8. ait: *Gutta aquæ multo vino permixta, transit in speciem vini, ut dicitur 1. de generatione.* Medicis autem & Chymicis opponimus præter Aristotelem, Albertum magnum, D. Thomam, & omnes ejus Discipulos, Alenssem, D. Bonaventuram, Scotum, & plures alios; imò innocentium III. supra citatum, qui opinionem asserentem aquam transubstantiari in sanguinem, cum in vintum transcat, mixta vino, ut probabiliorum elegit, subindeq; verius & probabilius esse censuit, aquam mixtam vino posse in ipsum converti.

Ad secundam dico cum D. Thoma in 4. dist. 10. in expositione litteræ, id quod per artem chymicam separatur à vino, non esse aquam, sed aqueum humorem, hujus signum est, quòd ex puro vino potest etiam extrahi: dicitur verò a-

A queus humor, quia est quodammodo similis quæ, quamvis substantialiter sit vinum transubstantiatum.

Dici etiam potest, quòd si aqua illa ex vino extracta, sit vera aqua, generatur tunc ex vapore vini cui aqua admixta fuerat, & in illud condensata, attracta à medulla junci, aut spongia oleo imbuta; eodem prorsus modo quo ex terra, & pore attracta à Sole generatur aqua in medullæ gione aëris. ut docet Aristoteles lib. 1. Meteor. cap. 9.

Ad tertiam dico posse vinum duobus modis corrumpere aquam, in parva quantitate submixtam: uno modo per divisionem, rationemque illa modica aqua dividitur in partes minutas, sub quibus non potest forma aquæ manere, cui consequenter succedit forma vini, ut verò aliqua alia; tum quia ab ipso vino facilius dividitur; tum etiam quia illud est corpus magis circumdans partes aquæ. Secundo potest vinum corrumpere aquam per actionem, agendo in illam, non per qualitates symbolas, sed per dissymbolas, scilicet per calorem virtuales. Nec verum est calorem virtuales non agere, nisi prius excitetur à calore formali subjecti in quod agit, ut patet in calce, quæ solà aqua postea, si tum ferret. Addi etiam potest, ignem agere per aliquam qualitatem innominatam, ipsam formaliter efficientem, quam appellamus calorem virtuales, ed quòd producat effectus proprios caloris, sicut lux Solis dicitur ob eandem rationem calor virtualis.

Ad quartam, nego sequelam Majoris, dicit probationem illius, concessio antecedentis, & consequentiam, & paritatem. Ratio vero dicitur est, quia cum in igne & in alijs corporibus simplicibus, qualitas per quam agunt, sit proprietas ab eorum substantia per simplicitudinem emanationem proveniens, facile ex seipsis repant damnum, quod ex resistentia contrarij ceperunt; quod in vino & in alijs mixtis, propter oppositam rationem contingere nequit, unde non est mirum, si virtus eorum sensim deficiat.

Obijciunt ultimò Adversarij: Multò certius est, totum quod continetur in calice, post legitimam consecrationem, in sanguinem converti, quam aquam prius converti in vinum; quia primum asserunt communiter Patres & Theologi, imò & quidam volunt esse de fide, secundò verò negatur à pluribus: Ergo non potest prius in sua veritate & certitudine pendere à posteriori. Consequentia probatur, quia posterus non potest habere majorem certitudinem, quam prius; nec certum ab incerto in sua veritate pendere.

Ad hoc argumentum cui potissimum consistit Adversarij, & quod apud illos palmarium est, & in hoc litterario certamine, veluti Achillem, facile responderetur, concessio Antecedentis, & consequentiam; ad cujus probationem dicendum est, nihil ob stare in bono discursu. Consequens esse inter dum certius Antecedens, non quidem vi illationis præcisæ, & quatenus pendet ab illo, sed quatenus potest habere aliunde specialem gradum certitudinis, putà quia aliunde est communiter receptum in Ecclesia contingit in proposito. Potestq; asserti in littera manifesta, nam hæc propositio, *humana creatura non existit sine propria substantia*, dependet in sua veritate ab illa, substantia creata dissimulatur realiter à natura, ita quòd si hæc effectus

prior non posset esse vera; & tamen prima certior est, quia aliunde est de fide, non verò practice quatenus dependet ab alia propositione.

ARTICULUS V.

An materia consecranda debeat esse præsens Ministro, & sub certa quantitate?

67. Dico primò, ut validum fiat sacramentum, materia ejus debet esse præsens sacerdoti consecranti. Ita D. Thomas in 4. dist. 11. quest. 2. art. 1. quest. 3. ad 1. ubi sic habet: *Ipsa forma pronominis demonstrativo utens ostendit quod materia consecranda debet esse coram sacerdote, unde sacerdos, existens in domo sua, non posset consecrare panem quæstus in altari.* Quibus verbis duas insinuat S. Doctor pro nostra conclusione rationes.

68. Prima & fundamentalis est, quod pronomen *Hoc*, vel *Hic*, contentum in forma consecrationis, significat rem præsentem; unde falsa esset forma, si materia esset absens.

Secunda est ab inconvenienti: si enim materia non deberet esse præsens sacerdoti consecranti, sequeretur sacerdotem existentem Parisijs, & domo sua posse consecrare omnes hostias existentes in Ecclesia, imò & quæ sunt Romæ, & in omnibus totius mundi civitatibus, quod absurdum & falsum esse constat. Ex quibus

69. Inferes primò contra Majorem, non posse sacerdotem consecrare hostiam à tergo positam, quamvis eam in speculo videat, quia non potest eam demonstrare pronominis *Hoc*, sed solum ejus similitudinem relucens in speculo, quæ non est materia hujus sacramenti, vel consecrationis.

70. Inferes secundò, posse sacerdotem consecrare hostiam in pixide occlusam, vel latentem sub alijs, aut sub linteis, quia est moraliter præsens ratione continentis.

Dices, Infans intra uterum matris existens, non est moraliter præsens ut possit baptizari suscipere: Ergo nec hostia intra pixidem existens.

Respondeo negando consequentiam & paritatem, infans enim debet physicè abluì, ad quod requiritur physica præsencia subiecti abluendi; hostia verò non debet verbis consecratori physicè tangi, adeòq; sufficit moralis ejus præsencia.

71. Dico secundò, sacerdotem validè posse consecrare materiam, quantumcumq; sit magnitudinis, dummodo illi moraliter præsens esse possit. Ita D. Thomas hic art. 2. in corp. contra aliquos qui dicebant quod sacerdos non poterat consecrare magnam quantitatem panis aut vini, putà totum panem qui venditur in foro, aut totum vinum quod est in dolio. Est etiam contra Alensium, D. Bonaventuram, Paludanum, & alios, asserentes materiam consecrandam esse determinatam quoad maximum, non quoad minimum; quia (inquit) quantitas materia consecrandæ sumi debet per ordinem ad usum fidelium, propter quem hoc sacramentum est institutum: Ergo tanta & non major consecrari potest, quanta probabiliter sufficit ad usum fidelium. Addunt quod virtus sacerdotis & verborum finita est: virtus autem finita habet de se terminum certum ultra quem non potest operari.

72. Probatur tamen conclusio ratione fundamentalis. De fide est Christum dedisse sacerdotibus potestatem consecrandi panem & vinum, & nullà constare auctoritate, vel traditione, aut ra-

73. A tione, Christum limitasse hanc potestatem ad certum terminum magnitudinis, quo major, licet sensibiliter præsens, consecrari non possit: Ergo temerè limitaretur: Major est certa ex Scriptura & Concilijs, Minor verò patebit ex solutione objectionum.

Confirmatur: Hoc sacramentum non consistit in usu, sed in consecratione materiae, quamvis ordinetur ad usum ut ad effectum posteriorem: Ergo salvatur ejus essentia in sola materia debite applicata, cum certa forma & intentione ministris.

Potest etiam suaderi conclusio ratione D. Thomæ, quæ sic breviter proponi potest. In omnibus habentibus materiam, ratio determinationis materiae sumitur ex ordine ad finem, sicut in terra tantum debet esse materia, quantum sufficit ad secundum: in hoc autem distinguuntur res naturales ab hoc sacramento, quod illa habent determinatam quantitatem, per comparisonem ad formam determinatam; hoc verò sacramentum, per comparisonem ad usum fidelium: Sed numerus fidelium est indeterminatus: Ergo & materia hujus sacramenti. Neq; enim oportet quod determinetur per comparisonem ad numerum fidelium qui nunc occurrunt, aliàs sacerdos habens tantum centum parochianos, posset tantum consecrare centum hostias, sed comparatio debet fieri circa populum qui potest occurrere: numerus autem fidelium qui occurrere possunt, non est determinatus, cum & multi & iidem sæpius communicare possint: Ergo &c. Ex quo solum manet primum fundamentum adversæ sententiæ. Ad illud verò quod additur, dicendum est virtutem sacerdotis esse quodammodo infinitam, quia cum se habeat per modum instrumenti, agit in virtute Dei, quæ infinita est.

74. C Dices, In forma consecrationis vini sic dicitur: *Hic est calix*: Ergo oportet vinum contineri in calice, subindeq; ejus quantitatem esse determinatam, & calici proportionatam.

75. D Sed nego consequentiam, nam cum dicitur, *Hic est calix* &c. est figurata locutio, in qua continens sumitur pro contento, idemq; significat, ac si solum diceretur, *Hic est sanguis meus*, sicut Matth. 26. & Marci 14. habetur: unde etiam si vinum non esset in calice, sed in terra diffusum, consecrari posset.

Addo quod, quamvis nomine calicis, vas in quo vinum consecrandum continetur intelligeretur; tamen ex quantitate calicis non rectè colligeretur quantitatem vini consecrandi esse determinatam; tum quia dato quocumq; calice, potest dari alius major: tum etiam, quia potest sacerdos habere coram se multos calices plenos, & simul omnes consecrare, sicut simul consecrat multas hostias.

76. E Dico tertio, qualibet pars panis & vini, quantumcumq; parva, dummodo sit sensibilis, & sufficienter præsens, si sit in toto continuo, si extra est apta materia consecrationis. Ita S. Thomas hic art. 2. in argumento *sed contra*.

Probatur breviter: Illud potest validè consecrari, sub quo potest poni corpus Christi: Sed corpus Christi potest poni & existere sub qualibet parte panis & vini, quantumcumq; parva, sub qua potest esse substantia panis & vini, quia corpus Christi est sub speciebus, ad modum ipsius substantiæ panis & vini: Ergo si aliunde talis